

Verkenkend onderzoek bij MSM- en trans* studenten die actief zijn in prostitutie

/sekswerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en erbuiten.

Voorstelling van Alias

Sinds 2009 werkt vzw Alias samen met MSM (mannen die seks hebben met mannen) en trans* personen die actief zijn in de prostitutie - sekswerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Alias ontwikkelt strategieën voor gezondheidsbevordering, preventie/risicovermindering en sociale inclusie door middel van verschillende participatieve projecten en een gevarieerd hulp- en zorgverleningsaanbod: straathoekwerk in de stad en internetdiensten op escortsites, medische diensten (soa/hiv-tests, vaccinaties, PrEP), onthaaldiensten, collectieve en gemeenschapsactiviteiten en individuele opvolging. Het aanbod van Alias is volledig anoniem en gratis. Ons doel is om tegemoet te komen aan de vragen en noden van dit publiek. Bovendien stellen we onze expertise op het vlak van MSM- en trans*-prostitutie ter beschikking aan onze partners.

Meer informatie: www.alias.brussels

Ons contacteren: contact@alias.brussels

Voorstelling en doeleinden van het onderzoek

Het onderzoek werd uitgevoerd tussen juli en december 2019 en richt zich tot MSM- en trans*studenten, actief in prostitutie/sekswerk, met drie doeleinden:

- Een beschrijving maken van sekswerk onder MSM-studenten en -trans* in Brussel, met bijzondere aandacht voor de sociaal-demografische realiteit en de omstandigheden van de activiteit.
- Het identificeren van de psycho-medisch-sociale noden - in het bijzonder op het vlak van seksuele gezondheidsbevordering en risicobeperking - evenals de drempels of toegangspoorten tot sociale rechten en de bestaande gezondheidszorg.
- Om Alias en zijn aanbod/werking bekend te maken bij dit publiek.

¹De illustraties die gebruikt worden in dit verslag zijn afkomstig van de videocapsule «escort@student.bxl» gemaakt door Stéphane Leclercq (Mutation Production) © voor Alias..

Definities

Alias gebruikt de termen “prostitutie” en “sekswerk” allebei om de diversiteit van de sociale realiteit van deze activiteit weer te geven, maar soms wordt in dit verslag slechts één term gebruikt in functie van de leesbaarheid. Bovendien werd in de loop van dit onderzoek de term sekswerk gehanteerd om rekening te houden met alle activiteiten waarbij een seksuele en/of sensuele uitwisseling wordt aangeboden in ruil voor een materiële of financiële vergoeding (begeleiding, camshows, sugar babies, prostitutie, pornoacteurs, etc.).

Methodologie

- Overzicht/evaluatie van de beschikbare en relevante literatuur
- Vragenlijst in 5 talen (Frans, Nederlands, Engels, Portugees en Spaans) verspreid gedurende 2,5 maanden tijdens online permanenties op sites voor escorts (N=23), via Facebookgroepen (N=57) en via Instagramaccounts (N=4), via activiteiten van Alias en contacten van de partnerorganisaties.
- Semi-directief individueel interview in ruil voor een vergoeding.

Steekproef

39 respondenten die geantwoord hebben op de vragenlijst voor studenten en die verklaren diensten van seksuele en/of sensuele aard te verlenen, behalve één persoon die geen sekswerker is en die met deze activiteit zou willen beginnen.

8 semi-directieve interviews. De profielen van de personen worden gedetailleerd beschreven in het onderzoeksverslag.

Grenzen

- Het publiek is moeilijk te bereiken omdat het voorwerp is van stigmatisering. Het uitoefenen van de activiteit wordt vaak verborgen gehouden en hierdoor wordt het onderzoek bemoeilijkt. Het was moeilijk om respondenten te vinden die overeenkomen met het profiel, om geschikte plaatsen te vinden om de vragenlijst te verspreiden en hulp- en zorgverleningsdiensten te vinden met ervaring met dit publiek.
- De vragenlijst heeft noch informatie verzameld over het studiejaar van de respondenten, noch over hoe ze toegang tot de vragenlijst hebben gekregen.
- Het thema van de exit-strategieën en mogelijke hinderpalen kwam in ons onderzoek niet aan de orde.
- Daarnaast was tijdens de interviews ook De face-to-face discussievorm tijdens de interviews een obstakel dat slechts moeilijk overwonnen werd.

Socio-demografisch profiel van de studenten respondenten

- **76,3%** cismannen en **23,7%** trans* en non-binaire personen.
- **81,8%** verklaart jonger dan 30 jaar te zijn.
- **52,6%** van de studenten is homo en **89,5%** is LGBTQI+.
- **21 personen** zijn Belg, de anderen komen uit andere Europese landen of uit Brazilië.
- **43,2%** is meerdere jaren geleden met de activiteit begonnen; **24,3%** een jaar geleden; **21,6%** minder dan 6 maanden geleden.

Omstandigheden waarbinnen de activiteit zich afspeelt

- **81,6%** van de studenten zijn escorts. De anderen noemen hun activiteit «sekswerk», «prostitutie», «cam girl/boy».
- **97,4%** ontmoet de klanten op sites voor escorts; **52,6%** op applicaties; **26,3%** op sociale netwerken.
- De afspraken gebeuren in **91,9%** van de gevallen bij de klanten thuis, maar ook op hotel (**64,9%**), thuis of in een auto (**37,8%**).
- Ze oefenen hun activiteit regelmatig uit: **44,4%** ziet één of meerdere klanten per week en **36,1%** één keer per maand.

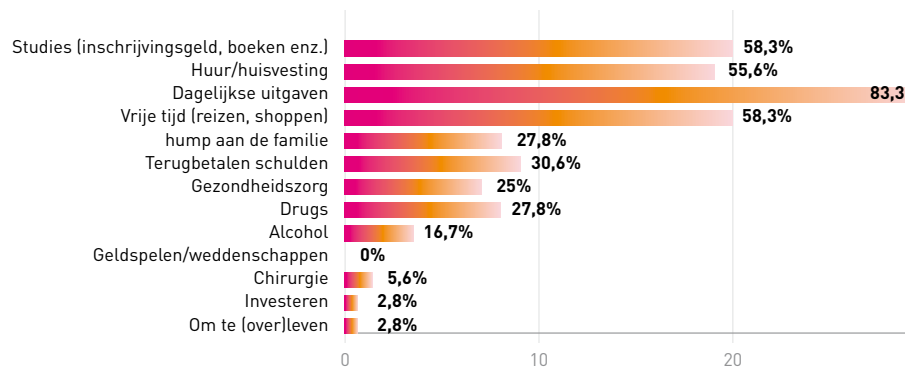

Inkomsten en uitgaven

De respondenten krijgen in **97,3%** van de gevallen geld in ruil voor hun diensten. **16,2%** verklaart goederen te krijgen ("cadeaus") en **8,1%** krijgt drugs. Geen enkele respondent krijgt geen geld.

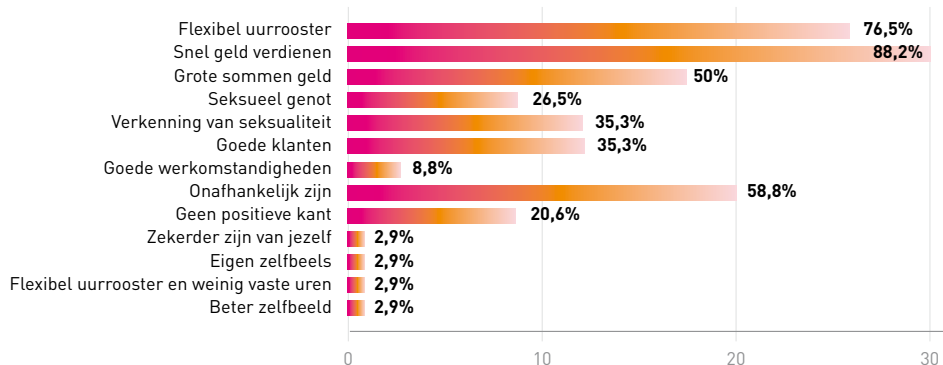
De studenten leggen uit dat ze het geld verdient met sekswerk in de eerste plaats gebruiken voor dagdagelijkse uitgaven, vervolgens besteden ze het aan hun studies (inschrijvingsgeld, boeken, enz.) en aan vrijetijdsbesteding (reizen, shoppen). **56,6%** van de respondenten krijgt financiële hulp van hun familie en **48,6%** heeft een studentenjob.

De uitgaven die de inkomsten uit de activiteit mogelijk maken.

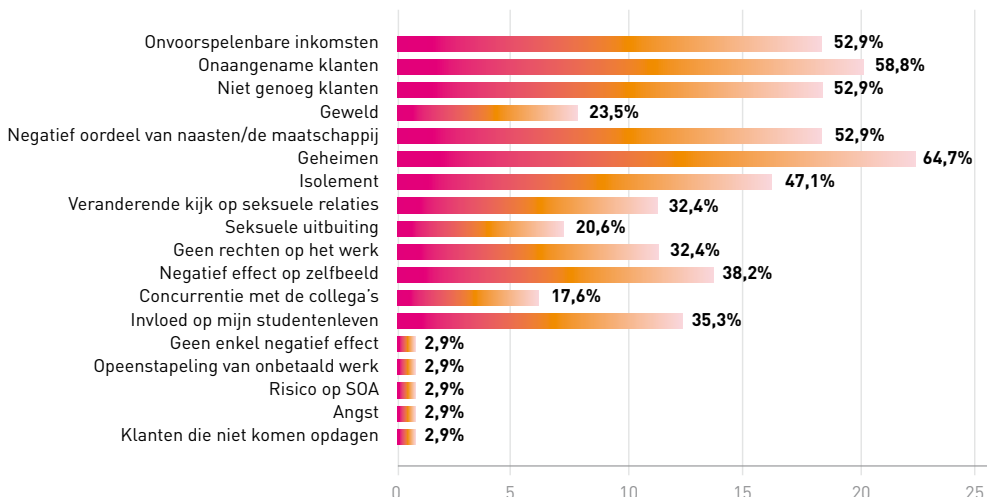
De positieve en negatieve kanten van de activiteit

Kanten van de activiteit die als positief worden ervaren

Bij de positieve kanten, genoemd door de studenten, komen snel geld verdienen (**88,2%**), flexibele uurroosters (**76,5%**) en onafhankelijkheid (**58,8%**) het meeste voor.

Kanten van de activiteit die als negatief worden ervaren

De schaduwkant die het meest genoemd wordt, is het geheim. (**64,7%**). **63,9%** van de respondenten heeft er weliswaar met iemand over gepraat, meestal met een vriend, vriendin of een andere sekswerker. Maar in feite is er meestal slechts één persoon uit de omgeving op de hoogte van de activiteit van de student en slechts **9,7%** heeft erover gehad met een familielid. De andere negatieve kanten van de activiteit zijn onaangename klanten, de onvoorspelbare opbrengst, het gebrek aan klanten en het oordeel van naasten en van de maatschappij.

Stigma & geheim

De individuele gesprekken lieten ons toe om de thema's die aangeraakt werden in de vragenlijst verder uit te diepen. Ze gaven ons een bijzondere inkijk in de stigmatisering en de geheimhouding van de activiteit, die zich laten voelen in de verschillende levensdomeinen van de respondenten:

- Gemiste aansluiting bij medische opvolging.
- De verplichting om klanten buitenshuis te ontmoeten indien je, al dan niet in familieverband, samenwoont.
- Gebrek aan steun van naasten (familie, vrienden, andere studenten, enz.).

De handhaving van deze algemene zwijgplicht, op één of verschillende vlakken van het privéleven, brengt een geheel van mechanismen met zich mee, die een zware druk leggen op geest en lichaam.

Uittreksel van een interview met Rodrigo: «Vroeger, toen ik alleen woonde en ik helemaal geen geld had, had ik 5€ voor de hele week. Vroeger ontving ik thuis. Maar nu ontvang ik niemand meer thuis. Nu woon ik samen met anderen en ik kan het niet. Ik kan het gewoon niet. Dus of ik ga naar de klanten of we gaan... Ik ben het die de ontmoetingsplaats voorstelt, ik stel een afspraak voor vlak naast het Station Brussel-Luxemburg (een hotel) (...) Op dat moment was ik op de site Quartier Rouge. Nu zit ik er niet meer op (...) omdat ik in een gedeeld huis woon. En de communicatie op Quartier Rouge is altijd met telefoonoproepen. (...) Mensen die bij mij wonen zullen horen dat ik het over prijzen heb (...).»

Uittreksel van een interview met Ric: «Het is ook moeilijk voor mij omdat ik deels in Brussel woon en deels bij mijn ouders in mijn geboortestad. En ik kan ze niet zeggen: ik ga naar Brussel. Ze zullen vragen: waarom nu? (...) Als ik in Brussel ben, kan ik doen wat ik wil. Ik ben er, (zeg ik) tegen mijn vriend: ik heb nu een klant en ik kom terug om je te zien. En hij vertelt me ook wanneer hij klanten heeft omdat hij masseur is. Dus dan komen ze naar zijn huis, en dus wacht ik met hem. En hij zegt: ik heb een klant op dat moment, op die datum. We vertellen elkaar alles.»

Uittreksel van een interview met Vincent: «« Ik heb een goede vriendin die escorte is. We hebben elkaar ontmoet op de unief, we kunnen supergoed met elkaar opschieten. En ze bekende me dat ze... Omdat ik haar vroeg hoe ze geld verdient. En ze gaf me het toe en ik vertelde haar dat ik het ook doe! En daarna konden we supergoed met elkaar opschieten! Het is goed om een vriend te hebben, want dan kun je iemand in vertrouwen nemen. In deze wereld is het nogal gesloten, je hebt niet echt zin om met andere mensen te praten als ze niet in hetzelfde schuitje zitten.»

Uittreksel van een interview met Alex: «Ja, het is vermoeiend. Ik was al emotioneel en fysiek uitgeput voordat ik begon, omdat je je niet kunt ontwikkelen in de wereld waarin we leven als een niet-binair, queer persoon, met bijna geen geld, en de hele tijd in goede vorm zijn. Dus ik was al uitgeput en ik ben nu nog meer uitgeput. Omdat het veel tijd en energie kost. Omdat het een dubbel leven is! Overdag ben ik op stage en in opleiding en 's avonds blijf ik werken tot middernacht, of één uur 's morgens. De volgende dag sta ik weer op om om tien uur 's ochtends op het werk te zijn.»

Vaststellingen en nood aan hulp- en zorgverlening

- **48,6%** van de respondenten zegt geen enkele psycho-medisch-sociale dienst te kennen die gericht is op sekswerkers.
- **94,3%** heeft toegang tot medische diensten die voor 89,2% terugbetaald worden dankzij een mutualiteit, een ziekteverzekering of een medische kaart.
- **83,8%** praat evenwel niet over zijn/haar activiteit met de dokter.
- Op de vraag tot welke diensten ze toegang willen hebben, willen ze eerst en vooral een gratis en anonieme screening, gratis verstrekking van condooms, en vervolgens psychologische consultaties, juridische informatie, sociale bijstand en medische consultaties.
- De voornaamste drempels die de toegang tot de hulp- en zorgverlening bemoeilijken zijn de angst om veroordeeld te worden en de angst dat hun anonimiteit niet gewaarborgd wordt.